

KÉPES SZAKKÖZLŐNY A VADÁSZAT, LÖVÉSZET, HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS KÖRÉBŐL.

Szerkesztő és kiadótulajdonos: EGGERSZEGHY SÁNDOR.

Előfizetési ára: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 70 kr. Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án.

Levelek és előfizetések a „Vadász-Ujság“ szerkesztősége és kiadóhivatalának Budapestre, fürdőutca 4. sz. a. czimzendők.

A „Vadász-Ujság“ t. előfizetőihez!

Lapunk szerkesztőségében az új félév beálltával változás történt, a mennyiben gróf Zichy Imre és gróf Kreith Béla urak lapunk szerkesztőségétől megváltak. Szerkesztőtől sikerült megnyernünk oly férfit, ki úgy szakismeretei, mint irodalmi működése által köztisztületben álló nevet vivott ki magának. A „Vadász-Ujság“ jövő száma már az ő szerkesztésében fog megjelenni.

Lapunk ezen változás miatt szenvedett néhány napi késedelmet, melyért t. előfizetőink szives elnézését kérjük.

Lapunk szerkesztőjének változásával, nem fogunk kimélni sem költséget, sem fáradságot, hogy a lap mindig jobb és tartalmasabb legyen, mit jeles szakértők közreműködésével reménylünk elérhetni.

A jövő hó 1-vel lapunknál egy új félév kezdődvén, tisztelettel felhívjuk azon t. előfizetőinket, kik lapunkat az első számtól kezdve járatják, hogy az előfizetési díjakat mentől előbb sziveskedjenek beküldeni, hogy a lap szétküldése pontosan eszközölthessék.

Ugy szintén bátorkodunk felszólítani azon t. olvasóinkat is, kik a múlt télelvi előfizetéssel még hátralékban vannak, hogy azt az új félév beálltával beküldeni sziveskedjenek.

A lapunkra szánt előfizetési díjak ezentúl is, mint eddig fürdő-utca 4-ik szám alá, a „Vadász-Ujság“ kiadó-hivatalához küldendők.

A „Vadász-Ujság“ előfizetési ára ezentúl is egész évre 5 frt., félévre 2 frt 70 kr.

A „VADÁSZ-UJSÁG“ kiadó-hivatala

Budapest, V. fürdő-utca 4. szám.

Hogy született a magyar vadászebtörzskönyv?

és még valami az angol s német vizsláról.

Egyes nagy urak állottak az ügy élére — s kivették az „üzleti kereskedést“ a Friedrich, Leo- etc. féle dominusok kezéből — s kezdődött a solid aera — Hg. Solms, gr. Pourtalés, b. Alvenzle en, Gustedt sat. urak Kenneleket állítottak, — megállapították a „Hund“-ot, mint szakközeget, — a kiállításokon bemutatták kitűnő anyagjukat díjak által átvonzották az angol tenyésztőket s ezáltal nemcsak nemzetközi jelleget adtak az ügynek — de csendesen a concurrálni nem képes üzereket visszaszorítva, az ismeret terjesztése által is teljesen érdem szerint decreditizáltak — majd Fuldtrialsokat rendezve, s ezekben bemutatva a nemes anyagot, procelytásává tették rövid pár év alatt az ügynek mindazt, kit csak a lövészsport érdekelt. Helyes tapintattal persze volt jó dolguk ez uraknak, hogy őrizkedtek megsérteni a nemzeti ambíciót, s habár — kivéve Solms hgt — egyik Kenneljében sem volt német vér — szívesen vettek részt annak megbeszélésében: mint kellene a német vizslát rekonstruálni. Ez elég arra, hogy a zelosus minor-ok megnyugodjanak, csak gründlich griblirozhasson a sógor azon hálátlan téma felett — habár láthatnák, hogy ott, hol a vizsla általán indicálva van, az angol a németet a priori agyonverte, hol pedig a „Hund für Alles“ kelt — oda a vizsla felesleges.

Ezeket láttam ott, s összevetve mind ezt a mi viszonyainkkal, melyeket tekintve az anyag slendriánságát — talán még roszaabban állunk, mint a németek — legfeljebb előnyünk annyi, hogy magyar vizsla nem lévén, a nemzeti ambíció mint nehézség eslesik; — szívesen engedtem t. barátom a „V. és V.“-lap szerkesztője felhívásának — s megkezdtem az agitálást, következetesen, tervszerűen. Sajnos, nem nagy sikerrel, — legalább ez ügy nem keltett, oly részvétet sem, mint megérdemelte volna, úgy, hogy ha valaki egy farkast agyonüt, ezt minden lap átveszi a sportlapból — a vadászebreformról egy lap sem vesz tudomást.

Combinativ tervem ez volt. Első sorban a fajismeret, 2-or anyagbeszerzés, 3-or dressura, 4-er a magyar ebtörzskönyv behozatala — s az abba való bejegyeztetése az anyagnak a kellő feltételek mellett, 5-ör egy kynológia társulat — s ha ez is lesz, kiállítások s mezőversenyek.

Mintegy 10—11 cikk jelent meg tőlem ez irányban, miután úgy véltem, hogy az eredetiség csak másodsorban jön tekintetben, fődolog az, hogy az elvek s gyakorlat szerint helyes legyen a kiindulási pont; — a külföld tapasztalatait vettem mintául, legfeljebb ott változtatva egyetmást, hol külön viszonyaink kívánták. Közbe csekély módombhoz képest szereztem be kiváló anyagot — buzdítottam erre másokat, közölve angol és német megbízható forrásokat. Az engem mindig boszantó infectionális teoriára, mely mint a tengeri kigyó kísértett, provocáltam, két kitűnő szakférfi nyilatkozatát, mely az ebbeli tévfelfogást eloszlatta — egyik Tormay Béla uré a „V. és V.“-lapban, másik a „Hundban“, „Einiges über Zuchtung“ Nathusius után.

Ezek után azt gondoltam, ideje lesz a magyar vadászebtörzskönyv életbeléptetéséhez nyulni, s erre nézve a „V. és V.“-lap 1879. 7-ik számában egy indokolt indítványt nyújtottam a publicum elé. Elhagyva az indítványt magát, miután ez mai nap már tény, s a praefatiót, — itt közlöm az indokokat, melyet ma arra, hogy ez ügy pártoltassék, ép oly igazak, mint voltak akkor a létesítésre, ha érdekel valakit, gondolkozási témának talán nem lesz rossz?

„Valóban elszomorító a magyar sportkedvelőre nézve, ha hazánkban — némely főur ebeit kivéve — majdnem valamennyi vadász és fajjelleg nélküli, kipuhatolhatlan származású keverék vadászebét látja; ha ama szomorú tapasztalást teszi, hogy a látszólag jó külsővel bíró vadászeb után is a természet visszaöröklési törvénye szerint az utódok legnagyobb része isten tudja miféle elődre üt vissza, s azt tapasztalja, hogy a tanításnál minden vesződség kárba megy, mert a tanoncok jövő hivatásának még csak rudimentumával sem bír.“

„Egyedüli biztosíték arra, hogy a cél, melyre az

TÁRCZA.

A színbőről.

Nemcsak neve, maga is rejtélyes, csodás, talányos. Tudományos nyelven chameleonnak hívják; a mi szerencsétlen szőgyártóinknak nem tetszett ez a nemzetközi elnevezés, készítették hát számára a fenti barbár szót, amit nem-hogy idegenek, de a saját nyelvünket beszélő művelt ember sem ért meg kommentár nélkül. E mithoszszerű lényt Pliniusnál maig majd minden természet-vizsgáló megfigyelése tárgyává tette, anélkül azonban, hogy eddig tökéletesen megismertették volna. A chameleon a hüllők osztályába tartozik, s kétlaki, azaz, szárazon s vízben egyaránt tartózkodik. Elelmét azonban vízi állatok képezik, s ezért leginkább vízben lakik, hol nagy pusztítást szokott véghez vinni a kisebb halakban. Mindebben semmi rendkívüli; a mi színérdekes állattá teszi, s a miért a „Vadász Ujság“ olvasóinak a róla szerzett legújabb adatokat elmondjuk, ez ama rejtélyes tehetsége melytől nevét is nyeré.

A színbőr testszíne ugyanis rendszerint szürkés-vörhenyes, a mint a természetvizsgálók eddig megállapították, azonban e színt csak addig tartja meg, míg a vízben uszik, vagy a földeken vándorol.

Mihelyt valami másszínű tárgy közelébe érkezik a chameleon, azonnal annak színt ölti magára, így a fű között zöld, sárgás agyagtalajon sárga, fekete földön fekete. Legújabb időben arról volt szó a francia akadémia természetvizsgálói között, hogy a színbőr színeváltozása öntudatosan történik-e s valjon az állat akaratától függ-e, vagy pedig a fizikai tünetmények közé sorozandó, mely az állat

akaratan kívül eső okokból mindannyiszor ismétlődik, valahányszor a változást előidéző körülmények előjönnek.

Ujabban felmerült ugyanis az a nézet, hogy a chameleon szín változása nem vegy- sem élettani, hanem egyszerű optikai tünetmény. Vagyis más szavakkal, az állat bőrének oly sajátos képességgel kell bírnia, hogy a ráeső színes sugarakat mintegy visszatükrözi, anélkül, hogy akár a bőrben, akár a bőr alatti lágy részek testő anyagában bármilyen vegytani változás történne.

Hogy a természettudományok terén az elméleti okoskodás mily hiúságos s hasztalan dolog, a színbőrrel történt eset legfényesebb példa erre.

A fentérintett vita ugyanis arra birt egy Clairville Armand nevű szenvedélyes ritkasággyűjtőt, hogy a „Jardin des plantes“ számára néhány chameleont szerezzen, melyeken aztán a tudományos kísérletek végrehajthatók legyenek.

Clairville a múltév tavaszán utazott Egyiptomba s néhány tapasztalt gyilvadász társaságában a Nilus kiöntései közé vette magát, hol a chameleon nagy számban volna található, ha vadászása könnyen járna.

A kameleont ugyan a természet nem látta el semmi különös támadó fegyverrel, de kérekerítése a legnagyobb nehézségek közé tartozik, mert színváltozó képessége miatt a leggyakorlottabb szem alig képes fölfedezni, sőt magok a rájuk vadászó madarak is csak ritkán ejthetik zsákmányul.

Clairville ur szellemes módot talált ki kézi kerítésükre. A kameleon ugyanis bizonyos tekintetben igen kíváncsi, főképp az élénk színek iránt rendkívüli vonzódást tanúsít. A vadászat második napján tehát Clairville egyik kiöntés partján sűrű fehér hálót feszített ki, melyek zsinór segítségével gyorsan összehuzhatók voltak.

ebet használni akarjuk, minden valószínűség szerint el is éretik: a hamisítatlan leszármazás a generációkon általi tiszta tenyésztés, mert $\frac{90}{100}$ a valószínűség arra, hogy constansfajú eb hivatásának is megfelel, és hogy az ivadék is az lesz, mik voltak szülei. Mig ellenben egy tév lépés a tenyésztésnél 8 generáción által alig kiküszöbölhető.

„Téves azon felfogás, hogy a törzskönyv csak arra, való, hogy X vagy Y hiuságának hizelegjenek vele.“

„Igaz ugyan, hogy a törzskönyv, mint bármely emberi intézmény nem nyújt abszolút biztosítékot arra, hogy ebünk okvetlen Champion lesz, — de bizonyosan relatív biztosíték arra nézve, hogy ha szigorun vezetetik, — miszerint kilenczvenszázad az esély arra nézve, hogy ha a betegségek légiója e szervi ép fejlődést meg nem gátolja, vagy az orrtak hártáit érzékenyen meg nem rontja, vagy végre, ha az ügyetlen tanító mester által el nem rontatik; belőle minden bizonynyal használható eb válik, mely ura fáradságát és költségeit jó szolgálat és vadászélvvel viszonozza; mig a minálunk szertesztét futkározó ebek nagy része mindennapi értelmetlenségénél fogva alig érdemes a golyóra való megkegyelmezésre.

„Megengedem, hogy „a lajstromba vezetés“ — a „cífra nevek“ — „a számozás“ — legyen az még annyira hiteles, nem teljes biztosíték, hogy a fönnebbi lehetőségek arányszáma szerint a beszerzett anyag kifogástalan lesz; — de igen is az első az arra, hogy kedvező egészségi fejlődés és feltételek, oly okszerű vezetés, mely a kütüzött czél és az eb vérmérékének megfelel — által fajának méltó képviselője és tovább tenyésztője lesz; a második egészen közönbős, legfeljebb annyiban, bir becses, hogy jeles ősökre emlékeztet; a harmadik pedig nem egyébbre való, mint kimutatni és ellenőrizni azt, mily szám alatt van az illető a törzskönyvbe bejegyezve. Legfőbb biztosíték mindenesetre az, hogy csak

oly ebek vezettesenek be, melyek akár maguk, akár őseikben bel- vagy külföldön jeles tulajdonságaikat beigazolták.“ (Chief performances.)

„A család lehetősége ugyan a törzskönyv által sincs kizárva, de legalább megnehezítve; vagy legrosszabb esetben, ha a rossz hízemű eladó a jó hízemű vevőnek a törzskönyvbe állítólag bejegyzettebet, vagy annak utódját adta el kötvényszerűleg, s kiderül, hogy az, vagy szülei, a törzskönyvbe bejegyezve nem voltak, a vétel szerződés alapfeltételének hamissága könnyen igazolható, és a jó hízemű, megcsalt vevő oly alapotnyer kárpótlásának, melyet habár a perrendtartás nem is említ meg, minden bíróréspectálnifog. Mig törzskönyv hiányában a mala fides bajosan igazolható, s a káros nézhet pénze után.“

„Megengedem még azt is, hogy a vadászra a törzskönyv valamivel talán kevésbé fontos, mint a tenyésztőre, de határozottan állítom, hogy elkérülhetlen arra, ki tenyészanyagot akar beszerezni. Annyiban azonban a vadászra nézve sem közönbős, mert tapasztalati tény az, hogy a vadász annál jobban s könnyebben felel meg hivatásának, minél constansabb fajból származik. A tenyésztő pedig csaknem abszolút biztosítékot bir arra nézve, hogy a tenyésztéssel ilyenek után sem anyagilag, sem erkölcsileg nem vall kudarcot.“

„Mindenekelőtt azonban igazolja a törzskönyv szükségességét Anglia példája, mely egyedül ezen bizonyíték rendszernek köszönheti vadászebei magas renomméját, és az ebből folyó óriás jövedelmet, s ujabban Németország, mely követte Anglia példáját.“

„S z é g y e n n e k tartanám, ha mi e téren is elmaradnánk; hibának, ha oda kényszeritenők a még most ugy is csekély számú telivér tenyésztőt, hogy be-

A fehér szín azért mutatkozott főképen legalkalmatosabbnak, minthogy ez az egyetlen szín, melyet a kameleon sohasem ölthet magára oly tisztán, hogy megkülönböztethető ne maradna.

A magos vízi növények közt lesben álló vadász tehát jókora távolságból észrevette e sajátságos állatok közeledését, s midőn a sűrű hálók egyikében mintegy négy—ötöt vőn észre, annak zsinórját hirtelen meghuzván, a csodás hullóket foglyainak nevezhette. A kísérletek, melyeknek a kameleonokat aztán alávetette, valóban meglepő eredményt tüntettek fel.

Clairville ugyanis ugy okoskodott, hogy ha a kameleon bőrének festőanyagában áll be a színváltozás, akkor e tűnemény hatása az egész állaton észlelhető, vagy is azon a részén is, mely alól a színes tárgy kivonatott.

Clairville első ízben a zöld színnel tett kísérletet, ezuton azonban kevésse megbízható eredményre jutott, minthogy az állat piszkos szürke természetes színe a zöld színhez különben is hasonlítván, éles határvonal felfedezhető nem volt.

A piros színnel tett kísérlet sokkal tanulságosabb volt. Clairville előbb csak farka alá tett egy darabb vérvörös posztót, később becsusztatta egész hasáig, s az állat teste mindenkor csak ama vonalig lett piros, meddig a posztó előre lett tolva.

A harmadik kísérlet két színnel történt. Clairville ur ugyanis kék és piros posztót vart össze s az állatot ugy helyezte rá, hogy a varrás vonala épen az állat hasa alá esett. S a kameleon félig piros, félig kék színűnek látszott, s hátán a két szín határvonala egybeesett a posztók varrás vonalával.

E kísérletek később még csodásabb eredményre vezettek. Clairville öt—hat-féle színű posztóra helyezte érdekes állatait, a azok háta, egész a posztószínének megfelelő különböző színű csikokban ragyogott.

Ezek alapján Clairville ur kétségtelennek tartja, hogy a kameleon színváltozása pusztán optikai tűnemény. Mert szerinte ha vagy tani hatás okozna e változást, például a bőr festőanyagának a rászó sugarak általi vegyomlása állna elő, akkor az állat csak egyféle színűvé változhatnék; többféle színű posztóra téve azonban az átváltozott festőanyagok keverednének egymással s a kameleon mindig olyan színű lenne, minő ama színek keverése által származik, a minők hatásának kitétetett.

Hogy mennyiben helyes ez a következtetés, s vajjon Clairville állítása, hogy tudniillik a kameleon bőre tükröszerűleg veri vissza a sugarakat, nem alapszik-e tévedésen? mindezt a francia akadémia fogja eldönteni, ha ugyan az általa eszközözendő kísérletek kellő eredményre vezetnek.

Annyi kétségtelen, hogy Clairville kísérletei a mily egyszerűek, épen oly érdekesek, csak az csodálandó, hogy e kísérletekkel ily sokáig vártak, holott a kameleon az óvilági állatokhoz tartozik, s mint említettük, sajátságaik magyarázatával szerfölött sokan foglalkoztak a természet-tudósok közül.

Minthogy lapunk a vadászat különböző ágain kívül az állat-isme terén fölmerült újabb mozgalamra is kiterjeszti figyelmét, nem találtuk fölöslegesnek e rövid közlést s azon reményben, hogy olvasóink szívesen veszik, annak idején a Clairville-féle megfigyeléseknek az akadémia által leendő méltatásáról is megemlékezünk.

A TATÁRPÉZSMA MEGTÁMADTATÁSA BORZ ÁLTAL.

VADÁSZAT ZERGÉKRE AGARAKKAL.

jegyzéseit a német törzskönyvbe eszközölni legyen kénytelen; véteknek, ha elzárják a telivér iránt érdeklődő, kivált szegényebb sorsu vadászt ama kedvezménytől, hogy magának könnyű szerrel szerezhesen biztosságot a felől, hol kaphat, vagy kereshet itthon hamisítatlan anyagot, s arra kényszerítők, hogy vagy drága pénzért, s tekintve a szállítás messzeségét, annyi rizikóval hozassa külföldről, mit itthon is megtalálhat, vagy kitenni a család veszélyének — s végre arra késztetni, hogy ha mindezt nem resquirozza — keserítse vadászéletét továbbra is kuvaszával.

Eleinte privát körökben némi habot vert e dolog, — alakult egy szűkebb körű Jury, mely megítélte volna az adatokat. — A szerkesztő külön felhívásokat intézett ez ügyben, sőt még Bécsből is az „Österr.-ung. illustr. Jagdzeitung“ szerkesztőjétől kaptam levelet, melyben felkér, tudatnám vele a m. v. e. törzskönyv állását. Mire én csak annyit felelhettem, hogy keletkezében van, de felkértem buzditaná ő is hason lépésre honfitársait, mire azzal válaszolt, hogy indítványt tétetett ott nevem alatt. Mint hallom az ügy ott is döcög.

Végre a szerkesztő buzgalma folytán a 29. számban megszületett — s a 46. számban folytatott a m. v. e. törzskönyv közlése.

Bámulatos azon közöny, mely nálunk e téren uralkodik. Azt hiszem, hogy az ok a bejegyzés körüli csekély irástól való irtózás inkább, mint az anyag teljes hiánya, mert hiszen a feltételek nem épen olyan szigorúak, hogy ezt lehetne feltételezni. Sőt azt sem lehet mondani, hogy a nemes anyag iránti érdekesség hiányzanék. Sőt inkább, de itt ismét az a baj, hogy uraink a kissé sok bajjal járó dressurával bajlódni restelnek, az u. n. jágerék pedig tudatlanságukban s az angol faj nem ismerése miatt — a cseh dressurát akarván alkalmazni, a legjobb módot követik arra, hogy a nemes ebet örökre elrontsák, pedig kellő vezetés mellett a nemes vér csodákat producál. A kész ebek méregdrágák — 1 éven felüli pedigréek, dressirozott ebek loco 30—50 St., kiválóbbak még drágábbak, így Drake Champion, Old Drake és Champion Bang vérből, melyre most alkuszom 150 St., sőt a két éves Faust Americában 300 St. kelt el. Young-Bang, Pointer vagy Tan O Shouter Laweracksetter fedezési díja 25—30 St., Wagg pointer matador kölykei pedig 6—8 hetes korukban 20 St. fizettetnek.

A további terv az eshetőségektől függ. B. Podmaniczky Géza a „Mátrai Sporttársaság“ programjába a vizslapróbákat is felvette, tehát ismét egy darab az én tervemből, habár az én logikai egymásutánom az lett volna — kynológiai egyesület — ebkiállítás, melyen a fajismeret a tömeges átnézés által s a beszerzés is meg lett volna könnyítve, s melyen a díjakkal buzditólag hatni könnyebb — s midőn már ez megvan, s az anyag szegényebb körökben is elterjedve — mint betetőzés — a field-trial. No de így is jó.

Nagyon örülnék, ha jelen irkám beválnék, s némi hatással lenne a t. lap olvasóira névsé, s az ügy iránt kissé fokozatibb érdeket költene, s ha csak néhányan akadnának, kik törzsanyagunkat import által gyarapítanák — s annál többen, kik a törzskönyvbe ebeiket bejegyeztetnék — azon kis fáradságért, mibe az irás került, bőven lenne kárpótolva az, ki szívesen felajánlja külföldi összeköttetéseit, ha vele rendelkeznek — s a ki marad

Hanván, 1880. jan. 20-án.

A t. szerkesztőség igaz hive

Hanvay Zoltán.

Apró hírek.

— **Szarvas-pör.** Gróf Schönborn beregmegyei uradalmában sajátságos pör keletkezett a mult télen, melyet a Bereg a következőkben ad elő:

A mult téli szokatlan hideg a beregmegyei felvidéken sok helyütt leütötte a szarvasokat a bérczeokról a falvakba; e miatt a községek közelében a szarvasok igen sok kárt okoztak a lakosságnak, a mennyiben boglyait széthányták, szénáját megették. Nem egy ember, ki szénája után ment ki földjére, üres szánnal tért haza, mert szénájának csak hült helyét találta, a szarvasok szépen elköltötték. Mindamellett, hogy e vadak annyi kárt okoznak a népnek, gr. Schönborn tisztjei egész a neveltségig buzgón őröködnék uroknak e kedvencz állatai felett. Mily neveltségig nagy ezen őröködés mutatja a következő eset.

F. é. febr. hó elején leüttek a farkasok Duszina községbe egy szarvast, mikor a szarvas már benn volt a faluban, neki estek a falu kutyái és úgy elkínzották a szegény párát, hogy ez más menekülési módot nem találván, egy a faluban lévő bérczről a patakba ugrott, hol összezúzva magát, a duszinai gyermekek és asszonyok által lapátokkal agyonütöttet. Nem kellett több, Knotek ur a rozsosi uradalmi erdővéd azonnal kompáreált és a néptől terrorizással urai számára erőnek erejével elakarta confiscálni a szarvast. Mindazonáltal a buzgó erdővéd szándoka dugába dőlt, mert a falu előjárósága a lelkész szavára megtartotta a szarvast és azt másnap a falu inségesei között szétfontolta.

Gr. Schönborn perbe fogta e miatt mindazokat, a kik e dologban részt vettek; valószínű azonban, hogy a pört elfogja veszteni, mivelhogy a vadásztörvény 1. §-a értelmében a vad azé, a kinek területén elejtetett. Másrészt pedig azt sem lehet megállapítani, hogy a kérdéses szarvas vadászat útján ejtetett volna el, mivel ez esetben legfőlebb csak a farkasok vadásztak, s nincs a világon falu, mely egy házai közé futott félig döglött szarvast meg ne fogjon, kivált akkor, ha ez állatoktól vagyonában tetemes kárt szenved. Gr. Schönborn uradalmában ugyanis a köznép rendkívül sok kárát vallja a gróf vadászati kedvteléseinek. A gróf rengeteg erdeiben tömérdek vadat tenyészt, melyek szabadon járnak mindenfelé a köznép földjeit és vetéseit. Az ottani paraszt, julius hónaptól októberig minden éjjel strázsálni kénytelen földjét, hogy vetéseitől a gróf vadjait távol tartsa. Ha pedig a vadban valami kár esik, az uradalomnak többnyire idegen tisztjei rögtön pörrel állnak elő s a népet formaliter terrorizálják. A duszinaihoz ugyan is épen hasonló eset fordult elő Sztrojnán, s az odavaló parasztokat az uradalmi tiszték szintén bepörölték.

— **A keszthelyi csónokázó-egyesület** f. hó 1-én tartá megnyitási ünnepélyét a Balaton partján levő nyári helyiségben. A már rég megállapított program jelentékeny részét elmosta ugyan a jótékony májusi eső, mely nem kevesebb örömet szerzett mindnyájunknak, mint ha az ünnepély minden phásisát keresztül örvendeztük volna. Az ünnepély befejezéseül tervezett tánczmnltság elmaradt, valamint a diszesónokázás is; azonban, hogy a megnyitási ünnepély zománczát ne veszítse, néhány fiatalabb egyleti tag, daczára az eső paskolásának és a meglehetősen szilaj hullámtorlásnak, — csónokba szállt és szolgálatára kényszeríté a haragvó kis tengert. Hét óraker este banquette volt, melyen mintegy negyven helybeli tag vett részt. Az itt elhangzott pohárköszöntések nyomában az általános lelkesülés zaját felülmuló tarack durrogások hirdetik, miszerint a „keszthelyi csónokázó-egyesület“ második saisonját is megérte, s szilárd alapokon nyugvó existenciája folyton izmosodik.

— **Harcz a levegőben.** Salczburg vidékről írják ez érdekes esetet: „A mult hó 24-én reggel egy dürgési helyet kerestem föl, hogy bizonyos vendég számára fajdka-

kast hallgassak ki. Miután már több, mint egy óra óta örködtem mintegy 15 lépésnyire a dürgő kakastól, mely egy közép nagyságú fenyőfa hegyén állt, egyszerre egy ölyű csapott le mintegy 3 méternyi távolban, egy másik fenyő csucsára szállva. A kakas rögtön az ölyű lelé fordult, fölborzolta tollát a nyakán s e helyzetben büszkén harezkészen vártan ellenségét. Néhány perez multával, miután a kakas csupán kappogott, a ragadozó madár csakugyan megtámadta a kakast s érdekes harez fejlődött ki köztök, melyet én lövésre készen szemléltem, hogy szükség esetén mind a két ellenséget egyszerre lelőhessem. A harcz csupán néhány másodperczig tartott s a kakas határozottan győztes lett. Amennyiben helyéről távozott, míg az ölyű abahagyta a küzdelmet s nem messze tőlem egy fára szállt, honnan le is lőttem. A kakast később pár nap mulva, vendégem ugyanazon a helyen lőtte le.

— **Londontól Budapestig veloczipéden.** Érdekes utra vállalkozik Z m e r t y e h Iván szeniczei földbirtokos, ki jelenleg az angol mezőgazdaság tanulmányozására tartózkodik brit földön. Szándéka ugyanis Londonból Budapestre veloczipéden utazni. Zmertych mint előnyösen ismert veloczipedista június első napjaiban indul meg. Doverből Ostendeig hajón kel át, onnan pedig Brüsselt, Köln, Nürnberget, Linzert, Bécsét érintve jön Budapestre. Ezen közel 1200 angol mértföldnyi utat 21 nap alatt szándékozik megtenni.

— **Szerencsétlenség a bécsi lóversenyen.** A tegnapi bécsi lóversenyen sajnálatos balesetek fordultak elő. Az akadály versenynél elsőnek futott K á l n o k y Hugó gróf huszárkapitány, de lova az árok dombjában megbotlott, fölfordult s lovasát oly szerencsétlenül nyomta maga alá, hogy egyis bordája eltört, a közönség természetesen rémülten tekintett a vérében öntudatlanul fekvőre, alig volt azonban ideje a szörnyűködésre, midőn utána rohan K i r c h b a c h báró kinek lova ép úgy mint Kálnokyé fölbotlott, lovasa az esésben eltörte egyik vállpercét és alsó lábszár csontját. A többi lovak közül ugyanezen akadálynál még kettő borult föl, de ezek lovasainak szerencsere már mi bajuk sem történt. Kálnokyt és Kirchbachot eszméletlenül szállították a jockeyk öltözőjébe.

— **Fehér czethal.** A második példányt e ritka halnemből ugyanazon tájon fogták el az atlanti oceánon, hol az első került hurokra egy évvel ezelőtt. Midőn két nappal az elfogás előtt a halászok meglátták e fehér szörnyet, elrémülve bámulták, nem tudván miféle isten csodája lehet, s legtöbben kísértetnek tartották; utóbb megbarátkozván vele, hálókötelekből csapdát készítettek neki, s csalétkül egy 180 fontos salmon halat tettek ki, s szerencsésen bekerítették. Midőn a cetet fogva érezte magát, annyira erőködött szabadulásán, hogy derekát eltörte. Hossza 12 és fél láb. Koponyája a londoni Royal College muzeumba tetetett.

K é p e i n k h e z .

A tatárpézma megtámadtatása borz által. (256. old.) Az Amurtól Hindukusig és az éjszaki szélesség 60-ik fokától egész Indiáig és Chináig terjedő lakatlan ázsiai alpesok között egy őznagyságú ékes állat tartózkodik; melytől a valódi értékes pézsmát nyerjük.

A tatárpézma szerfelett ártatlan és félnék egy állat s daczára, hogy szarvai nincsenek, a természettudósok által mégis a szarvas-fajhoz soroztatik. Az őz a baktól azzal különböztethető meg, hogy a felső oldalfogak a baknál 5—7 ctmr-nyire szájukból kiállnak s sarlóalakkal bírnak. Nyaka rövid és hajlott, patái hosszúak, keskenyek, hegyesek és aránylag kicsinyek. Földigérő fattyukörmei segélyé-

vel pompásan mászik és a jégesucokat is bejárja. A pézsmazacsó (mely csak a baknál található fel), közvetlen a köldök mellett fekszik s egy körülbelül 6 ctmr. hosszú, 3 ctmr. széles és 4—5 ctmr. magasságú zsákalakot képez.

Az ékes tatárpézma nem él sem társas, sem falkaéletet. Nagyjából magányosan, legfeljebb párosan csatangol a fentemlített hegységek közep, illetve felső részeiben és jóillatu növények s cserjékkel táplálkozik. Vad életmódjához jól illik határtalan éleselméjűsége; szellemi tehetsége azonban csak is az önfentartási ösztönben nyilvánul.

A tatárpézma napközben majdnem mindig a bokro közé rejtőzik s csak este, meg éjjel hagyja el buvhelyét, hová reggel felé rendszeren ismét visszatér s a honnan nem egy könnyen tűzhető el.

A sziklákon való ügyes fel- s alácsörtetése, futásbani gyorsasága ugrábani biztossága és egyéb életmódja egészen a zergére emlékeztet. Lőfegyverrel nehezen ejthető el s azért jobbára csak törrel s hurokkal fogják. Ezen kézrekerítési mód azonban a lehető legrosszabbnak bizonyult minthogy több őzet fognak, mint bakot s így azzal az anélkül sem igen szapora állat kiirtását idézik elő.

Az emberek után a **borz** a legkeseredettebb a legfélelmesebb ellensége a tatárpézmanak: különben a rókák menyétek és varjuk is sóvárognák húsa után.

A borz (*Gulo borealis*, vagy *luscus*); e telhetetlen és ügyes ragadozó állat ugyanazon hegyi magányban él, mint a tatárpézma s vándoregerekkel és ezekhez hasonlókkal táplálkozik, de azért gyakran ráles a tatárpézsmára is. Hozzá lopódzik s egy hatalmas ugrással leteríti, vagy pedig egy vízirányos növényű hárs derekára hasalva ráles és egy jólirányzott ugrással az elébe kerülő állatra ront, a mint azt mai képünk elég hűen tükrözi vissza.

Vadászat zergékre agarakkal. A zerge, a zernafélék legkisebbike, legesinosabbika és legfűtősbika, igazi sivatagállat, mely távol az emberek telepeitől silány tápszerét keresi és a sivatag magányában oly kedves képet nyújt, hogy már régi idők óta a keleti költők képzelőtehetségét felbuzdította. Észak-Afrika roppant köves vadonjai még nagysokaságú zergéknek ad lakhelyet. Ezek felmásznan a habesi hegységekben 1500 méternyi tengermagasságig, senkinek nem ártanak, sőt fiatal korukban könnyen megszelidíthetők. De mindazáltal a beduinok és mórok különös ingert éreznek a szép esinos állat vadászatában, noha húsa nem nagyon jó és megöletése kevés hasznót hajt. Minthogy ezen állat rendkívül félnék, lőfegyverrel nem lehet vele sokat végezni, és az itatók melletti les sem nagyon mulattató, azért vadászszák a zergét vagy jól tanított sólyomokkal vagy a fűrge, erős és kitartó északafrikai agarakkal, az ugvnevezett „s l u g i e“-kel. A zerge egész nap vidor és éber, egész nap talpon van, a forró déli órákat kivéve, mely időben érzikebokrokban tartózkodik. De a tapasztalt vadász mindenkor meg tudja találni. az által felijesztvén, hogy gyalogolva és lovát kantárszárán vezetve, a bokrakra út. Mihe-lyt a zerge felugrik, a vadász lóra pattan, ráuszítja az őzzsinü agarakat és a zerge — mint képünk mutatja — nyakra főre fut egyenes irányban, a mennyit csak bír, de kitartása nem versenyezhet az arab fűttató ló és az erős kutyák sebeségével. Legtöbb esetben már félórai vadászat után a kutyák utólérik, és megragadják és addig harapdálják a vonagló állatot, míg a lovag eljő, hogy véget vessen életének. Gyakran történik, hogy a lovag, ha a zerge hosszabb futás után elfáradásának jelét adja, a levegőbe ló a durranás akként ijeszti meg az ebvadászat által elfárasztott és idegyöngévé lett állatot, hogy nyugtalanul béggetve megáll és körülnéz, miáltal a kutyák időt nyernek azt utólérni és lerántani.

HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS.

Balatoni halászat.

A keszthelyi értekezletre, mely mártius 22-én tartott, a „Somogy“ egyik legutóbbi számában visszatérően a következőleg ír:

A Balatonból annyira kifogyott — kivált a nemesebb — hal, hogy ha fogast akar enni a nagy bőjtben a veszprémi püspök, — pedig csak ennek is van egy kis vízterülete a halászatra, — hát Bécsbe kell rendelést tétetnie. Közönséges ember pedig csak akkor lát fogast, ha a természet rajtot előveszi, s ott a képek között rátalál a — festett szépség és ritkaságra.

A három megye határát szegélyező tó sok községnek volt jövedelmi forrása, kivált télen, midőn már más munkakereset nem volt. Kenese, Tihany, Siófok, Keszthely, Fonyód stb. sokat beszélhetnének a télen partra szállított fogasgarmadokról. A 3—4—600 mázsás halfogások nem is tartoztak a nagy ritkaságok közé.

S most?

Tíz-tizenkét erős karu halász izzad egész nap a Balatonon, s este midőn kihúzzák a hálót, van benne pár keszeg, vagy garda.

A halászok félig kenyerőket vesztettek el; a bérlők pedig egymásra bukznak, vagy mondanak le a bérlétről, mert sokszor annyi halat nem fognak, mennyi a családnak vacsorára kell.

Természetes, hogy e jövedelmi bedugulás nagy sensációt keltett nemcsak a három megye lakosságá közt, de a felsőbb körökben is.

A megyék törvényhatósági gyűléseiken rendszabályokat hoztak a halászat korlátozására. Az ívás alatt nem volt szabad halászni, (már t. i. annak, a ki nem akart! . . .) Aztán az apró lyuku hálók helyett más hálókat kellett rendelni.

Szolgabírák felügyeltek, strázsáltak a Balaton felett; s most midőn már eltelt néhány év a tilalmi rendszabály felállítására óta, s az eredménynek kellene mutatkoznia, — azt vesszük észre, hogy még kevesebb hal van mint azelőtt volt!

Kéttéle véleményt hallottunk a halak pusztulásáról:

1-ör, hogy a rablóhalászat, a szigonyozás, és minden ponton végbe vitt örökös üldözés az ok;

2-ör, hogy ívás alatt, a víz magas levén, tehát nagyon kint van a partokon az északról jövő hullám kiveri a haltojásokat a szárazra, s ott elenyésznek.

Mind a kettő egyformán oka lehet; az első szigorubb rendszabályok és örködés által könnyű segíteni; a második már több gondot ad a szakértőknek, és nagy költségbe kerül, ha ugyan így is elérhető a víz magassága miatt.

Mártius hó 22-én a balatoni halászat rendezése ügyében értekezlet tartatott Keszthelyen, melyben vagy száz egyén vett részt Ürményi József főispán elnöklése alatt, vitatva jobbra, balra a halfogyatkozás okát.

Majd meglássuk, hogy a hozott határozatok csak papíron maradnak-e vagy az életben is érvényt szereznek neki. Mert mi addig mindig elmegyünk, hogy a nagy gyűléseket megtartjuk, határozunk is csak hogy a határozatok legtöbbnyire a délibábra vannak intabulálva.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Lótenyésztés.

(Egy pár szó az erdélyrészi, de különösen a székelyföldi lótenyésztés érdekében.)

Az erdélyrészi lótenyésztés több oldalról és szakavatottabb emberek által lett már nyilvánosság előtt megbeszélve.

Hogy a felderítendő hiányok egynemelyikét kellő világításba helyezhessük, vissza kell tekintenünk az 1848 előtti időre, t. i. e század elejétől egész a negyvenes évekig, és örömmel fogjuk látni, hogy az erdélyi lótenyésztés egyes gyűlpontokon — mint Zsibón, Gernyeszegen, Sáromberken, Bonczhidán, Válaszuton, Báldon, Sáromberken és más helyeken, honnan sugárszerű kihatását nemcsak látni, de tényleg bebizonyítani is lehetett, — a tulajdonosok szakszerű eljárása folytán — fénykorát élte.

Az említett helyeken tartott ménesek nem egy példának, de a szultánnak magának is szolgáltatottak háti lovat keletre.

Mindez régen volt, és az utókor már szinte azt is mondja rá: „talán igaz se volt.“

Régen volt az igaz, de abban a korban volt, a mikor főuraink teljes odaadással és szakértelemmel — tisztelet a mai kivételek előtt — üzték a lótenyésztést. Akkor volt, mikor az importált mén előbb kipróbáltatott, hogy vajjon a hazai anyaggal mily utódot ad, s csak azután használtatott mint tenyészmén.

Óvatosak voltak régi főuri lótenyésztőink az anyag megválasztásában, kikutatták az éghajlat, a talaj és takar-

mányozásnak legmegfelelőbbet, és ha azt megtalálták, csak azután mentek tovább a tenyésztésben.

E mód és rendszernek köszönhető Zsibó a kitünő tanulékony hátas és hámas, ennek Válaszut párját ritkító hátas- és Bonczhida hámas lovait.

De ezen idők elmúltak, és jött egy más korszak. Nem a tapasztalatból merített elvekre alapított, hanem a szobatudósok régel-mintájára alapított elv- és észnélküli experimentaió korszaka; már 1848-ban lehetett ezt észlelni, mert ez időtáiban kezdett első sorban az ügyek élén álló akkori kormány maga derűre borura importálni ugyan angolvérű, de rossz m é n e k e t, melyek hosszú pipaszárforma szárcsonttal és hosszú sikló „csüd“ birtak. De mert mindenki a divat szerinti angolvért akart produkálni, a régi jó zömök testalkatu, gyors futó; és kitartó erejű erdélyi faj elhanyagoltatott, és a lótenyésztés hanyatlásnak indult.

De hát még az a sok kapta-gyűrű tetem, és a lótenyésztésnek a legnagyobb megrontója: a t e n y é s z b é n a s á g, nem ezen időből származik-e?

Határozottan lehet állítani, hogy ez időkorig a székelyföldön, de különösen Csik- és Udvarhelymegyében a pók-, kapta tetem stb. stb. ismeretlen volt, úgy még ma is több havasi községben ismeretlen. Ezen elv- és észnélküli experimentaiók 1848 után tovább folytattak, és csak kevés lótenyésztő tudta magát megóvni és ménesét tisztán tartani. Ilyenek voltak, csak néhányat említve: Udvarhelymegyében az Ugronok, Csikmegyében a Mikók és Balásiak, a kiknek a lovaik azután mind a belhasználatra, mind pedig a kivitelre keresettek lettek.

Igaz, hogy ezen szomorú korszakot egy jobb váltotta fel, a 60-as évek végén, mikor a magyar kormány az állami lótenyészdeket átvette, mert olyan embereket állított ezen vitális érdekeinket érintő ügy élére, mint Kozma Ferencz miniszteri tanácsos ur, ki elv-, czél- és észszerűen fogta fel a dolgot, és mindamellett, hogy minden vidék sajtóságainak megfelelni igyekezett, mégis kikerülte figyelmét azon egyes jónak bizonyult törzsek, mint Gidrán, Emir-Számkán stb. Csik- és Udvarhelymegye részére való fenn, tartása, a mi a csikiakra nagy hátrány. Mert ismerék az imént említett törzsekből még más meglevő 15—20 éves egyedeket, melyek akár mint hámos, akár mint háts lovak, előre haladott koruk daczára, még tultesznek a sci-piok és hasonló ménék ivadékaiban.

Különben az elől mondottakkal nem akarom azt mondani, hogy az angol vér behozatala általában rossz; hanem csak azt, hogy nem a székelyföldre való, mint ezt Háromszék elég sajnosan tapasztalta; és évtizedek kellenek ahhoz, hogy a csonthibákkal telített tenyész anyagból kitisztulhasson.

Továbbá baj az, hogy nem minden a méntelepnél felállított apaló a czélnak megfelelő, és ha a lótenyész-bizottságok néha-néha a lóelosztáshoz meg is hivatnak, egy némely lóról tett tapasztalatai nyilvánítását — figyelembe se veszik. Mert jóllehet, hogy az apán alig észrevehető a hiba, de már az ivadéokban, melyet a tenyészítő folytonosan figyelemmel kísér, — a baj már fokozott állapotban áll elő, mint ez a csik-szt. mártoni fedező állomáson volt sárga Mamuth és Bajnok ivadékaik eklatánsan bizonyítják.

Ezek mind oly okok, melyek közvetlen a lótenyészítő hátrányára vannak; de még vannak oly czélszerűtlen intézkedések és eljárások, melyeken, ha a magas kormány rajtunk, vidékieken segíteni akar — „mit kétségbe vonni nem akarok“ — meg kell hogy változtassa, m. p.

- a) a legénység 3 évi szolgálatideje;
- b) azon körülmény, hogy gyakran oly ujonczok osztatnak az egyes méntelepekhez, kiknek nyelvét még maga a 7—8 nyelvet beszélő oktató tiszt sem érti, kikkel a beszéd — mint a némákkal jelek által történik;
- c) rendszeren a beosztott legénység olyanokból áll, kik besoroztatásuk előtt csak napszámosok voltak, és a szolgálati idő leteltével ismét csak napszámosok lesznek; kik az általuk alakítandó tüzhelynél nem hasznosíthatják a méntelepeknél észlelteket;
- d) hogy a legénység semmi felelősséggel sincs;
- e) hogy a magy. kir. méntelepeknél a szolgálat csász. kir.;
- f) hogy a lovakmunkára nem szoktattatnak, s így nem lehet tudni, hogy ez vagy amaz mén mily munka-

képes? mit és mennyit bír meg? s vajon a szép test és forma mellett nem épen teljesen használhatlan-é?

Az elősoroltak után nekem, mint laikus embernek szabadjon szerény nézetemet elmondani; meg vagyok győződve, miszerint miniszteri tanácsos Kozma Ferencz, ki annyi buzgalom-, fáradság-, kitartás és páratlan szakértelemmel vezette odáig, a lótenyészítés ügyét, nem veendi rossz néven, ha vidéki egyén is nézetét kockáztatja, nézetem tehát a következő:

1-ször. Mielőtt egyik vagy másik mén az állami ménesekből fedezésre felállíthatnák, annak apja és anyja lenne kipróbálva munka és takarmányozás tekintetéből; a felállított mén künn a méntelepeken naponként, tekintet nélkül az idő viszonyosságára, használtassék, fajához mért munkára.

2-ször. A ménék a telepekből sem egyeseknek, sem községeknek, vagy állomásokra addig ne adassanak, vagy ne küldessenek ki, mik azokat egy vegyes bizottság meg nem vizsgálta.

„Oly mén apaló“, mely ellen bármi tekintetből kifogás tétetik, nem kiadható; az felügyelet alá helyezettven, egy év múlva utó-szemlére állítandó, s ha a kifogásolt hibák ekkor is állának, teljesen kiküszöbölendő.

3-szor. Minden méntelephez az illető méntelep rajonjából osztassék a legénység, még pedig 6 évi szolgálatig. (Folytatása következik.)

A birka usztatási idényre

ajánljuk előnyösen ismert valódi saponaria gyöker gypajú mosó-porunkat, a t. cz. uradalmak és birka tulajdonos urak szives figyelmébe, tisztelettel kérvén — az őrlés irányozhatása és a rendelmények pontos teljesíthetése érdekében — becses rendelményeket idejekorán czéguinkhez intézni.

Egyébb gazdasági szükségleti cikkekéről kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk.

Szávoszt testvérek,

termény-bizományi üzlet

BUDAPESTEN,

Dorottya-utca 6. sz. (Wurm-udvar.)

A magyar-francia biztosító-részvény-társaság,

melynek

20 millió frankot, azaz 8 millió arany forintot

tevé alaptőkéjéből részvényesei által mindjárt kezdetben

10 millió frank, azaz 4 millió arany forint

készpénzben befizettetett s részint magyar állami értékpapirokban, részint a főváros első rendű pénztintézeténél helyeztetett el, — mind igazgatósági székhelyén Budapesten, mind az ország különböző pontjain állított vezér- és főügynökségei által már megkezdé működését és

biztosít

- a) tűzvész és robbanás által okozott károk ellen ingó és ingatlan tárgyakat;
- b) jégkár ellen minden mezőgazdasági terményt;
- c) szállítmányi károk ellen, szárazon vagy vizen szállított javakat;
- d) az ember életére, minden ismert módozat szerint.

11—12—12

A társaság rendkívüli nagyságu alaptőkéje, melyet működésének mindjárt kezdetén a biztosító közönségnek garanciaképpen nyújt kezesség arra nézve, hogy általa az előforduló károk a leggyorsabban és méltányosabban fognak rendeztetni és kifizettetni. Más részről a társaság az iránta már is minden oldalról nyilvánuló bizalmat, valamint eddig tanúsított rokonszenvet az által is rögzíti igazolni, hogy díj-számításainál a közönséget mindazon kedvezményekben részesíteti, melyeket egy solid alapon működő társaság biztosító feleinek nyújtani képes.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók s minden irányban bővebb felvilágosítások nyerhetők ugy az igazgatósági központon (Budapest, IV. városházánál 1. szam) mint a vezér- és fő ügynökségeknél s az ország nevezetesebb helyein már felállított kerületi ügynökségek nél.

Budapesten, 8180. január hó 10-én.

Az igazgatóság.

Nyíltér.

KLEIN D.

uri ruhaterme

Budapest, vaczi-utca 1. szám alatt
folyton dús választéku készletet tart a legújabb angol divatkel-
mekből, valamint különlegességeket uri s vadászöltönyökben.

Európa-szálloda.

Ezennel van szerencsém a t. cz. közönsé-
get értesíteni, hogy a
nyári vendéglő-helyiségeket
szállodámban május 1-én megnyitottam.

Tisztelettel

Rainer J.

3) Jégtörő-biztosítási ágazat.
1879-ben kötött biztosítások után befolyó díjak a visszatérítési díjakat
Levonva: a visszbiztosítási díjakat

Marad	1421165	71
Marad	1744892	67
Marad	1429219	83
Marad	1417820	50
Marad	219821	92
Összesen	1037642	42

Az év folyamán kifizelt kártérítések a visszbiztosítottak részének levonás.
Kartalék az 1879. december 31-én lezárolásban lévő károknak
Levonva: az 1878. december 31-én még folyóvá tett kártalékokat
Provisió, adó és költségek

1) Előbiztosítások halál esetére.

878-ri évi díjtartalék	8442976	32
V díjtartalékok 4 százalékos kamattal	357179	79
Díjak és illetékek	1593819	70
103 haláleset kifizetése	1062925	47
Az 1879. december 31-én még folyó károkat tartalmazó	1228234	52
Lezárolt az 1878-ri kártalékokat	147571	19
Lezárolt a visszbiztosítottak részét	1060629	38
Lezárolt a visszbiztosítottak részét	20250	...
Lezárolt a visszbiztosítottak részét	1060418	33
Összesen	347727	80
2578 ft 21 kr. évi járandék után	53959	70
Visszbiztosítási díjak 1,043,221 ft visszbiztosítottak részére	58959	70
480,920 ft 09 kr. járandék után 47,400,447 ft 56 kr. biztosítottak tőke és	8867266	81
50,920 ft 09 kr. járandék után 29,549 barcára. 3,053,011 ft 68 kr.	67753	07
összesen: a visszbiztosítottak részét	185,744	87
A biztosítottak nyereségyrésze az 1878-ki mérleg szerint	10397120	80
Összesen	337454	51

2) Biztosítások a megérés esetére az elhalasztott
életbiztosítások hozzászámításával.

A kártaléknap átvétel 1878-ból	4392319	99
A kártaléknap átvétel 1878-ból	218897	97
A kártaléknap 5 szaz. kamattal	110305	46
A kártaléknap 4 szaz. kamattal	453824	14
A kártaléknapra szánt alap	311711	17
Díjak és illetékek	138220	55
Kifizetett események	138220	55
Törlesztések a visszbiztosítottak részére	4743482	54
Összesen	5223124	21

1880-ra átvendő díjtartalék 12,039,809 ft biztosítottak tőke és 13,985 ft
1880-ra átvendő díjtartalék után biztosítva 7,595 barcára.
Eredmény

3) Kötött életbiztosítások.

Átvétel az 1878. évi járandék bizt. 165,559 ft 96 kr. évi évi	1145241	42
Díjak és illetékek	57409	66
Díjak és illetékek	68385	19
Belföldi díjak és illetékek az új életbiztosítottak részére	167880	55
Életbiztosítottak kifizetése	400	...
Visszaváltások	1377439	19
1880-ra átv. tart. biztosított 157,505 ft 29 kr. évi évi	1545709	67
Összesen	26166	60

A. B. mérleg nyereség- és veszteség-számláján.

Életbiztosítások halál esetére	337454	31
Feloldott életbiztosítások	26166	60
Biztosítások megérés esetére és elhalasztott éretlen.	363620	97
Eredmény	7316	79
Összesen	366400	21
Provisió és költségek	940715	69
Övösli tisztelődíjak	13449	31
Összesen	3239	27
Összesen	233	92

4) Kötött életbiztosítások a megérés esetére az elhalasztott
életbiztosítások hozzászámításával.

A kártaléknap átvétel 1878-ból	4392319	99
A kártaléknap átvétel 1878-ból	218897	97
A kártaléknap 5 szaz. kamattal	110305	46
A kártaléknap 4 szaz. kamattal	453824	14
A kártaléknapra szánt alap	311711	17
Díjak és illetékek	138220	55
Kifizetett események	138220	55
Törlesztések a visszbiztosítottak részére	4743482	54
Összesen	5223124	21

VAGYON.

MÉRLEGSZÁMLA 1879. DECEMBER 31-ÉN.

TARTOZÁS.

NYERESÉG

1. A részvényesek biztosított adósságlelei

Ingatlan vagyon:	4134586	80
1) Állami kötvények	30399884	32
2) Mezőgazdasági kötvények	1665824	75
3. Mezőgazdasági hitelbörzsek	71332	04
4. Költségek elváltbiztosítottak részére	1737856	79
5. Kiszámlázott költségek az osztrák-magyar államkasszára	2769718	09
6. Kiszámlázott költségek a magyar államkasszára (alapszab. 1. rész 6. cikk)	470821	49
7. Biztosítottak költségei a magyar államkasszára	103000	91
8. Értékpapírok, kereskedelmi- és ipar-részvények, jegyzék szerint (A melléklet)	5473164	66
9. Váltak a tartozások	500276	41
10. Előlegek a jártalék-összegek részére	322514	34
11. Kifizetési díjak és költségek a jártalék-összegek részére	1143686	11
12. Kifizetési díjak és költségek a jártalék-összegek részére	92294	53
13. Kifizetési díjak és költségek a jártalék-összegek részére	207001	...
14. Maradvány a visszbiztosítottak számláján	241617	50
15. Maradvány az intézet költségvetésének számláján	809031	97
16. Megtérítendő ideg. életbiztosítási díjtérítések	612956	21
17. Adósságok a visszbiztosítottak részére	480082	06
18. Burok és vaspénztárak az intézet összes iróidőjében, cégbiztársak, papír és nyomtatványok a tartozásokban	86918	09
Összesen	2324344	96

1. Alapítók

2. Az A. lezárolás nyereség-tartalékja	733897	88
3. Újra- és újraszámolás	778781	51
4. Tartaléknap az életbiztosítottak életbiztosítására	288588	32
5. Tartaléknap az A. lezárolás nyereség-tartalék	1801538	71
6. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	200000	...
7. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	30000	...
8. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	154084	29
9. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	692924	53
10. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	8867266	81
11. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	4743182	54
12. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1377439	12
13. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	14938173	47
14. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	329178	72
15. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	149749	05
16. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1754	12
17. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	162276	47
18. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	64458	36
19. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	480711	14
20. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	168068	15
21. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	147074	62
22. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	253057	85
23. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	2516	82
24. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	875800	93
25. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	272000	...
26. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	24388	38
27. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	3170	45
28. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1229	80
29. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	2524344	96

1. Alapítók

2. Az A. lezárolás nyereség-tartalékja	4200000	...
3. Újra- és újraszámolás	1801538	71
4. Tartaléknap az életbiztosítottak életbiztosítására	200000	...
5. Tartaléknap az A. lezárolás nyereség-tartalék	30000	...
6. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	154084	29
7. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	692924	53
8. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1692158	82
9. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	8867266	81
10. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	4743182	54
11. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1377439	12
12. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	14938173	47
13. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	329178	72
14. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	149749	05
15. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1754	12
16. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	162276	47
17. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	64458	36
18. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	480711	14
19. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	168068	15
20. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	147074	62
21. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	253057	85
22. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	2516	82
23. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	875800	93
24. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	272000	...
25. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	24388	38
26. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	3170	45
27. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1229	80
28. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	2524344	96

1879. DECEMBER 31-ÉN.

NYERESÉG

1. Alapítók	2940000	12
2. Az A. lezárolás nyereség-tartalékja	7164041	12
3. Újra- és újraszámolás	89749	68
4. Tartaléknap az életbiztosítottak életbiztosítására	1737856	79
5. Tartaléknap az A. lezárolás nyereség-tartalék	2769718	09
6. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	470821	49
7. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	103000	91
8. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	5473164	66
9. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	500276	41
10. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	322514	34
11. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	1143686	11
12. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	92294	53
13. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	207001	...
14. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	241617	50
15. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	809031	97
16. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	612956	21
17. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	480082	06
18. Díjtartalék az A. lezárolás nyereség-tartalék	86918	09
Összesen	2324344	96

1879. DECEMBER 31-ÉN. A sz. k. sz. Assuranzioni Generali ma Gyarországi Főügynöksége. Ellenben, Kellwitz. Roll.

Az „Assicurazioni Generali“ igazgatósága:

Morpurgo G. — Pesaro Maurogato I. — Amb di S. Ralli — V. di S. Segré —
Dr. Gabli R. — Guidoni G. — Goldschmidt L. — Levi A. A. — Tedros E.
Basso M., vezér-titkár.

Br. Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor

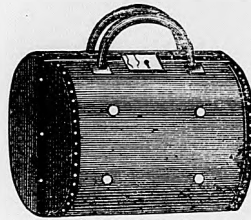
„ORSZÁGOS KÖZPONTI HIRDETÉS-FELVÉTELI IRODÁJA“

Budapest V. fürdő-utca 4. sz.

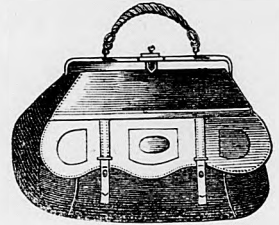
ajánkozik a lehető legmérsékeltőbb feltételek mellett hazai és külföldi legszolidabb földhitelintézeteknél, jelzálog kölcsönök gyors keresztülvitelére és a jelzálog-kölcsönrel járó telekkönyvi ügyek lebonyolítására, minden készpénz előleg nélkül.

KRISTIN R.

Fa-,
patent-,
utazó-

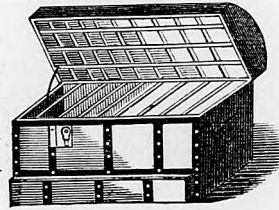
bőröndgyár

BUDAPEST, VI-ik ker. új-utca 5-ik szám

ajánlja dusválasztéku

utazó bőröndök

raktárát nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendelések a legszilárdabb és legpon-

tosabban eszközölni tudnak. Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar és külföldi nevelőnőket ajánl és francia játszóársak hozatását gyorsan eszközli:

HENTALLER BATTÁ SZILÁRDA,

Budapest, ösz-utca 22. sz. I. emelet.

Eredeti olajfestmények

MOLNÁR JÓZSEF-től:

„Fürdőnő“ — „Kárpáti tájkép“ — „Születés Kerepesen“
„Csorbató“ — „Czigányok“ — „Fürdőnők“ — „Velenceinő“

JAKOBEY KÁROLY-tól:

„Ruinák a római Campagnában“ Heinrich Roos után.
„Jézus születése“ Rubens P. után.
Állat, eredeti darab Jakobey Károlytól.
„Születés“ eredeti genre kép Lotz K-tól.

Kaphatók:

FRIEDRICH LAJOS

festészeti műtermében

BUDAPEST, aldunator görög-egyház épület

ÜS. KIR. SZABADALM. ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG (ASSICURAZIONI GENERALI) TRIESTEEN.

Negyvennyolcadik számadás 1 az 1879-ik évre az életbiztosítás kiutalásával valamennyi tiszteket átölele.

1) Tízévesbiztosítási ágazat.
Díjtartalek-átvitel az 1878. december 31-én folyó biztosítások után 1879-ben kötött biztosítások után befolyt díjak a visszatérítés lemondásával. Hasonlóan a korábbi években kötött biztosításokból a visszatérítés lemondásával. Az 1879. évi folyó bevételét és kifizetését 2465.215 ft 68 kr. Biztosítási díjak

Levonás: az 1879. december 31-én folyó biztosítások díjtartalekét Kifizetések az év folyamán a visszatérítések részeként lemondással. Az 1879. december 31-én fűgő károk tartaléka a visszatérítések részeként lemondással. Lezámlítás: az 1878. december 31-én még folyóvá tett kártartalékokat Provisió, adó és költségek Marad Nyereség

2) Tízéves és szálitvány-biztosítási ágazat.
Díjtartalek-átvitel az 1878. december 31-én folyó biztosítások után 1879-ben kötött biztosítások után befolyt díjak a visszatérítés lemondásával. Visszatérítési díjak

3) Jégár-biztosítási ágazat.
1879-ben kötött biztosítások után befolyt díjak a visszatérítés lemondásával. Levonás: az 1878. december 31-én még folyóvá tett kártartalékokat Provisió, adó és költségek Marad Nyereség

forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
26503842	19	1588310	62	1651144	10	3304454	62
2380720	58	4381062	77	3206178	89	1540034	29
1857058	82	3206178	89	1540034	29	2913052	10
393178	72	1744584	38	3904454	62	2913052	10
2135337	54	1860141	84	3904454	62	2913052	10
350095	70	1052910	26	3904454	62	2913052	10
619087	66	57199	53	3904454	62	2913052	10
296586	57	314428	56	3904454	62	2913052	10
37651	60	371629	08	3904454	62	2913052	10
62124	53	987718	82	3904454	62	2913052	10
203383	58	73012	87	3904454	62	2913052	10
149749	05	154698	94	3904454	62	2913052	10
358072	63	154698	94	3904454	62	2913052	10
137843	20	154698	94	3904454	62	2913052	10
291729	30	154698	94	3904454	62	2913052	10
73384	30	154698	94	3904454	62	2913052	10
203383	58	154698	94	3904454	62	2913052	10
149749	05	154698	94	3904454	62	2913052	10
358072	63	154698	94	3904454	62	2913052	10
137843	20	154698	94	3904454	62	2913052	10
291729	30	154698	94	3904454	62	2913052	10
73384	30	154698	94	3904454	62	2913052	10
203383	58	154698	94	3904454	62	2913052	10
149749	05	154698	94	3904454	62	2913052	10
358072	63	154698	94	3904454	62	2913052	10
137843	20	154698	94	3904454	62	2913052	10
291729	30	154698	94	3904454	62	2913052	10
73384	30	154698	94	3904454	62	2913052	10

a) Tőkés kamata és jövedelme.
Levonás: kamatarterítések.
Kamat-átvitel az életbiztosítás felosztandó nyereségre után.
Nyereség a tőkés kamatok után.
1) halálesetre.
2) megprvált esetekre és elhalasztott életjáradékokra.
3) feltétlen életjáradékokra.

b) Nyereség- és veszteség-számla.
Nyereség-számla-átvitel 1878-tól.
Kéts követelések tartalékának átvitel.
Nyereség a tőkés kamatok után.
a szálitvány-biztosítási ágazatból.
a tőkés jövedelméből.
Nyereség-számla különbözé tekvéséből.
a B. metegből.
Veszteség behajthatlan kinnlevességekből.
Kéts követelések tartaléka.
Veszteség a jégár-biztosítási ágazatból.
Tartalék az anynyan fizetett osztalék számára.
Az elhalasztott tőkésre szánt alap tartaléka (B. zárszámla).
Nyereség

Levonás: A részvényesek részvényenként járó 29 ft 40 kr. tendos osztalék 4000 részvény után.
Marad nyereségnél

Ebből lezámlítás az alapszámlák szerint:
a) a nyereség-tartaléka 10 szaz. 299 ft 89 kr.
Levonás az 1878. maradvékót 2,013 ft 29 kr.
nyereségnél B. zárszámadás 2,013 ft 29 kr.
b) az igazgatóság alapszámlájáról 12 százalékos jutaléka.
s továbbá a hitelintézetek 2 százaléka.
Levonás az 1878-iki maradvékót

158.794 ft 28 kr.
280 ft 82 kr.
158524 46

Szétosztandó nyereség

320882 30
117600
203382 39

203.282 ft 39 kr.
2.285 ft 11 kr.
270.597 ft 28 kr.
24388 38
4488 11
158794 28

158524 46
3170 48
156533 80

144 34
21435 04
7237 38
824 97
327719 65
218897 97
57800 66
183639

83257 70

Az Assicurazioni Generali igazgatóságára:
Trieste, 1880. april 14-én.

